

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

Sayı : 71366025-610-102
Konu : Soru Önergesi

16/05/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 29/02/2016 tarihli ve 31853594-610-2-489-627 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekiyle Balıkesir Milletvekili Sayın Ahmet Akın tarafından Sayın Başbakanımıza tevcih edilen 7/1996 esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin hazırlanan cevabi yazı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Yıldırım Tuğrul TÜRKEŞ
Başbakan Yardımcısı

EK:
Cevabi Yazı (3 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

Soru 1. KKTC yönetimine güvenilmediği için mi su işletmeciliğinin bir şirket tarafından yapılması talep edilmektedir?

Cevap: KKTC'nin su ihtiyacının kalıcı çözümünü sağlamak amacıyla Türkiye'den KKTC'ye içme ve sulama suyu sağlanmasını öngören, Anamur'daki Dragon çayından KKTC'deki Geçitköy'e kadar 80,2 km. uzunluğunda bir denizaltı boru hattıyla yılda toplam 75 milyon metreküp içme ve sulama suyu taşıyacak KKTC'ye Su Temini Projesi tamamlanarak, 17 Ekim 2015 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımız himayelerinde düzenlenen törenlerle devreye sokulmuştur. Bu tarihten itibaren Geçitköy barajının dolum süreci başlamıştır.

Türkiye'den KKTC'ye giden suyun etkin ve verimli bir şekilde yönetimi ve işletilmesi sağlanarak, KKTC'nin içme-kullanma suyu, zirai sulama suyu ve atıksu arıtma ihtiyacının, uluslararası standartlar ve çevreye saygı esasları temelinde karşılanmasını sağlayacak bir model tesis edilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, KKTC tarafında ciddi altyapı yatırımlarına ve yetişmiş personele ihtiyaç duyulması ile suyun etkin ve verimli kullanılması gibi ekonomik saikler, temin edilen suyun yönetiminde yap-işlet-devret modelini en uygun model olarak öne çıkarmıştır.

Suyun KKTC içi dağıtımı konusunda Türkiye ve KKTC arasında 2 Mart 2016 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Su Temini ve Yönetimine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşma" ile öngörülen yap-işlet-devret modeli, genel itibarıyla, suyun işletme ve dağıtımının bir bütün olarak ve münhasıran ihaleyi alacak şirkete bırakılmasını, denetimin ise KKTC idaresinin uhdesine bırakılmasını içermektedir.

Büyük ölçekli yatırımlar için çokça tercih edilen kamu-özel işbirliği modeli, suyun dağıtımında ihtiyaç duyulacak yeni yatırımların finansmanı için KKTC'de de uygulanacak, bu kapsamda bakım-onarım faaliyetleri, atıksu ve yağmur suyu tesisleri ve ihtiyaç duyulacak diğer yatırımların özel sektör eliyle yapılmasının sağlanması ile KKTC kamu maliyesine yük getirmeyen bir işletme modelinin sağlanması amaçlanmıştır.

Soru 2. Su işletmeciliğinin AKP'ye yakın bir firma tarafından yapılması istendiği, bu isteğe KTC tarafından karşı çıkıldığı, bu yüzden de projenin açılışı yapılmasına rağmen bu güne kadar suyun verilmediği iddiaları doğru mudur?

Cevap: Su işletmeciliği için yapılacak ihale KKTC Merkezi İhale Komisyonu tarafından yapılacağından, bu süreçte hükümetimizin herhangi bir dahli yoktur.

Soru 3. Kıbrıs'tan sorumlu Başbakan Yardımcısı Tuğrul Türkeş yaptığı açıklamada KKTC su temin projesi ile Kıbrıs Rum Kesimine ve İsrail'e su verilebileceğini, hatta verilmesi gerektiğini açıkladı. Hükümetin bu yönde bir çalışması var mıdır? İnşa edilen bu projenin kapasitesi bu iki ülkeye daha su sağlamak için yeterli midir?

Cevap: Ada'ya götürülen suyun miktarının ihtiyaca göre ilave edilecek boru hatlarıyla yaklaşık 10 kat artırılması imkânı bulunmaktadır. Rum tarafının önümüzdeki dönemde yapıcı bir siyasi irade ortaya koyması halinde ulaşılabilecek çözüm sonrasında, projenin tüm Ada'ya teşmil edilerek Kıbrıs'ın su ihtiyacının kökten çözülmesi mümkün olabilecektir. Bu durum, orta ve uzun vadede Ada'da ve tüm Doğu Akdeniz Havzası'nda barış ve istikrarın sağlanmasına katkıda bulunabilecektir.

Türkiye ve KKTC arasında 2 Mart 2016 tarihinde imzalanan çerçeve Anlaşmasının 5. Maddesi “Türkiye’den gelen su üzerinde üçüncü ülkelere satış hakkı münhasıran Türkiye Cumhuriyeti’ne aittir.” hükmü amirdir. Bu itibarla Türkiye, KKTC’nin anılan Anlaşmadan kaynaklanan haklarına halel getirmeksizin Ada’ya götürülen suyun başka ülkelere satış hakkını elinde bulundurmaktadır.

Soru 4. İsrail’e su sağlama düşüncesi son zamanlarda gelişen İsrail ile yakınlaşma politikasının bir aracı olduğu iddiaları doğru mudur? Ya da İsrail’den alınacağı iddia olunan doğal gaz konusyla ilgisi var mıdır?

Cevap: Başbakan Netanyahu’nun özür dilemesi sonrasında ülkemizce belirlenmiş olan çerçevede İsrail’le başlatılan görüşme sürecinin su, doğalgaz veya herhangi bir ekonomik konuyla irtibatlandırılması söz konusu değildir.

Soru 5. İsrail ile ilişkilerde artık Gazze ablukasının kaldırılması şartından vazgeçilmiş midir?

Cevap: Sivil toplum örgütleri tarafından Gazze’ye düzenlenen insani yardım konvoyuna İsrail’in 31 Mayıs 2010 tarihinde uluslararası sularda gerçekleştirdiği ve 10 Türk vatandaşı sivilin şehit edildiği saldırı sonrasında ülkemiz, bu ülkeden uluslararası hukuk ve teamül çerçevesinde bazı haklı taleplerde bulunmuş ve ilkeli bir tutum izlemiştir.

Bu çerçevede İsrail Hükümeti’nden, (1) ülkemizden özür dilenmesi, (2) kurbanların ailelerine tazminat ödemesi talep edilmiş ve ayrıca (3) Gazze’ye yönelik kısıtlamaların kaldırılması da istenmiştir.

İsrail’in kendisinden beklenen adımları atmaması üzerine, 2011 yılı Eylül ayında Hükümetimiz tarafından, Türkiye-İsrail diplomatik ilişkilerinin asgari seviyeye indirilmesi ve iki ülke arasındaki tüm askeri anlaşmaların askıya alınması kararlaştırılmıştır.

Türkiye’nin izlediği bu ilkeli tutum sonuç vermiş ve İsrail Başbakanı Netanyahu’nun Sayın Cumhurbaşkanımızın Başbakanlığı döneminde, 22 Mart 2013 günü Mavi Marmara saldırısından dolayı özür dilemiştir.

İsrail’in Türkiye’den özür dilemesi sonrasında tazminat konusunda görüşmeler başlatılmış olup, süreç halen ülkemizce belirlenmiş olan çerçevede devam etmektedir. Gazze’ye yönelik kısıtlamaların kaldırılması konusu süreç dahilinde izlenmeye devam edilmektedir.

Soru 6. Mavi Marmara olayından sonra dönemin Başbakanı İsrail’i ‘terörist devlet’ olarak tanımlamıştı. Bu son zamanlardaki yumuşamalarla Türkiye İsrail ile ilgili tüm iddialarından geri adım mı atmaktadır?

Cevap: Ülkemiz İsrail’in Filistin topraklarında işgali ve bu bağlamdaki hukuk dışı uygulamalarına yönelik tepkisini tüm platformlarda en güçlü şekilde dile getirmeye ve bu çerçevede Filistin Devleti’ne destek vermeye devam etmektedir. İsrail’in uluslararası hukuk ve normlara aykırı uygulamaları her vesileyle ülkemiz tarafından kınanmaktadır.

Öte yandan, İsrail’le yürütülen görüşme süreci dahilinde Türkiye, vatandaşlarının hakları için gerekli mücadeleyi bugüne kadar olduğu gibi kararlılıkla sürdürmektedir.

Soru 7. AKP hükümetinin İsrail ile ilgili tüm iddia ve söylemleri sadece bir iç politika malzemesi olarak mı kullanmıştır?

Cevap: Türkiye öteden beri, Filistin haklına haklı davasında destek vermekte olup, esasen Türkiye'nin Filistin'e yönelik bu politikası başından beri hükümetler üstü bir nitelik taşımıştır. 2012 yılında BM Genel Kurulu'nda Filistin'e üye olmayan gözlemci devlet statüsü verilmesine ilişkin oylamada Filistin Başkanı Abbas'ın yanında o dönem Dışişleri Bakanlığı görevini yürütmekte olan Sayın Başbakanımızın da bizzat bulunmuş olması, tüm İslam Âleminde müstesna bir iz bırakmıştır.

İsrail'in Filistin toprakları ve Golan Tepeleri üzerindeki işgali 1967 yılından bu yana devam etmektedir. Filistin'deki işgalin iki devletli çözüm yoluyla bir an önce sona erdirilmesi gerektiği, yerleşimlerin yasadışılığı, İsrail'in Kudüs'ü ilhak kararının kabul edilemezliği üzerinde uluslararası toplumda fikir birliği bulunmakta olup, bu hususlar BM Güvenlik Konseyi kararlarında da açık şekilde yer almıştır. Gazze'de 2007 yılından bu yana devam etmekte olan İsrail ablukası başta BM Genel Sekreteri olmak üzere dünyada kınanan gayri hukuki ve insanlık dışı bir uygulamadır. Ülkemizin, gerek İsrail işgali bağlamındaki insancıl hukuk ihlalleri, gerek Gazze ablukası gerek Doğu Kudüs'e ve Harem-i Şerif'e yönelik İsrail ihlalleri karşısında Filistin halkına her sahada vermekte olduğu güçlü destek, başta İslam İşbirliği Teşkilatı mensubu ülkeler olmak üzere dünya sathında da geniş şekilde paylaşılan yaklaşımdır.